

LUNDS
UNIVERSITET

Nationella forskarskolan i historiska studier

Årsberättelse för Nationella forskarskolan i historiska studier verksamhetsåret 2021–2022

Administration

Ledningsgrupp

Forskerskolans ledningsgrupp har haft följande sammansättning under läsåret:

Verksamhetsansvarig fram till 31 juli var Hanne Sanders (30%). Den 1 augusti tillträdde Henrik Rosengren som verksamhetsansvarig (30%). Administratör var Ariadne Fioretos (50–70%). Bitr. studierektor var Maria Småberg (65%). Utbildningskoordinatorer var Kajsa Weber (50%) och Cecilia Riving (30%). Studierektor var Joachim Östlund.

Samarbetsråd

Ledamöter från samarbetshögskolorna var Hanne Sanders (verksamhetsansvarig t o m 31 juli), Henrik Rosengren (verksamhetsansvarig fr o m 1 augusti) Joachim Östlund (studierektor), Wiebke Kolbe, Yvonne Maria Werner (t o m 31 mars) samt Martin Dackling (fr o m 2 september) från Lunds universitet (Svante Norrhem och Martin Dackling har varit ersättare (Dackling t o m 1 september), Maria Sjöberg och Christer Ahlberger från Göteborgs universitet (Göran Malmstedt och Lars Hermanson har varit ersättare), Stefan Eklöf Amirell från Linnéuniversitetet (Hans Hägerdal har varit ersättare), Christopher Collstedt från Södertörns högskola (Norbert Götz har varit ersättare), Cecilia Trenter från Malmö universitet (Stefan Nyzell har varit ersättare).

Doktorandrepresentanter var Malin Jonsson, Malmö universitet; Martina Böök, Linnéuniversitetet; Benjamin Husvik, Göteborgs universitet; Liza Jakobsson, Södertörns högskola samt Markus Hansen från Lunds universitet

Från ledningsgruppen har även Maria Småberg, Kajsa Weber, Cecilia Riving, och Ariadne Fioretos deltagit i samarbetsrådets möten.

Under hösten 2021 samlades samarbetsrådet till ett möte den 15 september via Zoom samt den 17 november i Lund. Under våren 2022 samlades samarbetsrådet till ett möte via Zoom den 31 januari samt den 28 april i Lund.

Dialogmöten

Varje termin arrangerar forskarskolan dialogmöten för kommunikationen med doktorandkollektivet och med samarbetsparterna vid HT-fakulteten i Lund. Dialogmöten hölls med doktoranderna den 20 november och 28 april via Zoom och med samarbetsparterna vid HT-fakulteterna den 14 december och 17 juni via Zoom. Under mötena informerade ledningsgruppen om det pågående arbetet och om planerna för framtiden. Doktoranderna och samarbetsparterna framförde frågor och idéer och diskuterade framtiden.

Doktorander

Vid läsårets början ingick 89 doktorander i forskarskolan (43 kvinnor och 46 män). Av dessa var 32 doktorander finansierade av forskarskolan (15 kvinnor och 17 män) och 57 fakultetsfinansierade (28 kvinnor och 29 män). Av de forskarskolefinansierade doktoranderna var 22 (varav 9 kvinnor och 13 män) placerade vid Lunds universitet, 2 (varav 1 kvinna och 1 man) vid Malmö universitet, 5 (varav 3 kvinnor och 2 män) vid Göteborgs universitet, 2 (varav 1 kvinna och 1 man) vid Linnéuniversitetet, samt 1 (kvinna) vid Södertörns högskola.

Det antogs 5 (varav 3 kvinnor och 2 män) nya doktorander med finansiering från forskarskolan HT 2021, alla placerade vid Lunds universitet. Totalt 12 fakultetsanställda doktorander (varav 3 kvinnor och 9 män) inom forskarskolesamarbetet erbjöds också möjlighet att delta i forskarskolans verksamhet: 5 doktorander i idé- och lärdomshistoria, historisk arkeologi och etnologi vid Lunds universitet, 1 doktorand i historia vid Malmö universitet och 4 doktorander i historia och antikens kultur och samhällsliv vid Göteborgs universitet samt 2 i historia respektive idé- och lärdomshistoria vid Södertörns högskola. Totalt kom 17 doktorander på så sätt att utgöra gruppen nyantagna doktorander HT 2021.

Sedan vårterminen 2012 och fram till 2018 betalade forskarskolan biträdande handledare för doktorander finansierade av forskarskolan i de fall dessa inte kom från doktorandens egen institution. Under det aktuella läsåret finansierade forskarskolan 10 biträdande handledare (varav 4 kvinnor och 6 män). I 3 fall har en extra biträdande handledare anlitats (varav 1 i Malmö och 2 i Göteborg) och i 3 fall har biträdande handledare hämtats från hemmainstitutionen (varav 1 i Malmö, 1 i Göteborg och 1 på Södertörn). De bekostats då av respektive institution.

Tredjeläsare

Sedan höstterminen 2019 får nyantagna doktorander som ingår i forskarskolans samarbete möjlighet att välja en **tredjeläsare** som stöd i avhandlingsarbetet. Tredjeläsaren ska komma från en samarbetsinstitution och kan anlitas när doktoranden har slutfört ett års forskningsstudier. Senast den fjärde forskningsterminen ska tredjeläsaren kopplas in. Tredjeläsaren ersätts med sex klocktimmar per termin.

Under läsåret fick följande doktorander tredjeläsare:

Evelina Kallträsk (LU): Susanna Hedenborg, MAU
(susanna.hedenborg@mau.se)

Sarah Vorminder (LU): Leif Runefelt, SH (leif.runefelt@sh.se)

Karl Vesterberg (LU): Cecilia Trenter, MAU (cecilia.trenter@mau.se)

Benjamin Husvik (GU): Thomas Småberg, MAU (thomas.smaberg@mau.se)

Katja Heldt (LU): Johanna Rosenqvist, LNU (johanna.rosenqvist@lnu.se)

Markus Hansen (LU): Lars Nyström, GU (lars.nystrom@history.gu.se)

6 doktorander har därmed fått en tredjeläsare, 5 från Lunds universitet, 1 från Göteborgs universitet. Tredjeläsarna är hämtade från Göteborgs universitet (1), Malmö universitet (3), Linnéuniversitetet (1) och Södertörns högskola (1).

Kursutbud

För doktorander i forskarskolans verksamhet är deltagande i kurserna *Historiska Problem* (7,5 hp) och *Historisk Teori* (7,5 hp) en förutsättning för att räknas som en aktiv deltagare i samarbetet.

Historiska Problem, 7,5 hp.

Under höstterminen 2021 anordnande forskarskolan kursen *Historiska Problem* (7,5 hp) för nyantagna doktorander inom forskarskolesamarbetet. Kursen syftar till att ge kunskap om vilka aktuella frågor som ställs i historisk forskning. Kursen utgick från pågående forskning vid respektive lärosäte inom forskarskolesamarbetet. Kursen har också för avsikt att spegla breddningen av FS och några av de nya ämnena representerades i föreläsningar och seminarier.

Kursdeltagarna besökte de olika lärosätena vid fyra tillfällen. Den 19 november höll Göteborgs universitet i föreläsningar och seminarier på tema källkritik, tvärvetenskaplighet och källpluralism samt känslornas historia.

Den 29 november belyste Malmö universitet historiedidaktiska problem och etiska dilemman i forskning om sårbara grupper. Lunds universitet diskuterade mänskliga rättigheter som forskningsämne och fortsatte den 30 november med tematiker om kyrka och religiösa världsbilder, bilder från och av det förflutna, arv, egendom och jämlikhet samt historisk arkeologi. Vid Linnéuniversitetet behandlades digital historia, postkoloniala studier och muntliga historia. Den 19 december diskuterades humanitarismens historia och genushistoria vid Södertörns högskola. Sammanlagt deltog 16 doktorander i kursen. Hanne Sanders var kursansvarig. Lärare från samarbetshögskolorna undervisade.

Historisk Teori, 7,5 hp.

Under vårterminen 2022 erbjöd forskarskolan *Historisk Teori* (7,5 hp). Kursen syftar till att kursdeltagarna dels ska utöka sina historieteoretiska kunskaper och fördjupa sin analytiska reflektion över det egna avhandlingsarbetet, dels höja sin generella forskningskompetens och historievetenskapliga allmänbildning.

Teorikursen ägde rum 17 februari - 22 mars med internat. Sammanlagt deltog 20 doktorander från Malmö universitet, Lunds universitet, Göteborgs universitet, Södertörns högskola och Umeå universitet. Ämnestillhörigheten var bred: historia (10), idéhistoria (3), etnologi (1), mänskliga rättigheter (1), konsthistoria och visuella studier (1), antikens kultur- och samhällsliv (3) samt språk och kultur (1). 17 av de deltagande doktoranderna kom från forskarskolesamarbetet, 2 från Luleå tekniska högskola och 1 från Linköpings universitet. Lärare på kursen var Martin Dackling (Lunds universitet) och Helena Bergman (Södertörns högskola).

Utvidgade läskurser

Vid utvidgade läskurser läser doktoranderna litteraturen på egen hand och ses sedan tillsammans med kursernas lärare för ett heldagsseminarium med diskussion och examination. Utvidgade läskurser är ett sätt att öka kvaliteten på individuella läskurser.

Inga utvidgade läskurser gavs under verksamhetsåret 21/22.

Introduktion

Forscarskolan samlar alla nya doktorander med handledare till en introduktionsdag. Den 10 september 2021 arrangerades en **introduktionsdag** i Kulturens auditorium i Lund för de nyantagna doktoranderna inom forskarskolesamarbetet. Sammanlagt 16 doktorander presenterade under dagen kortfattat sin avhandlingsidé. Doktoranderna Petra

Preisler och Ida Scherman (f d Jansson) berättade om doktorandlivet. Totalt var 25 personer närvarande under hela eller delar av dagen.

Internat

Forskarskolan arrangerar två internat varje läsår: ett höstinternat i september och ett PM-internat i januari där de under höstterminen nyantagna doktoranderna presenterar avhandlings-PM.

Höstinternatet ägde rum den 15–17 september 2021 på Bäckaskog slott utanför Kristianstad. Under internatet presenterade 8 doktorander avhandlingstexter, 2 doktorander utkast till internationella artiklar och 3 doktorander gjorde mittavstämningar. Sammantaget deltog 36 personer under hela eller delar av internatet. 1 lärare från University of York och 1 lärare från Universität Bielefeld kommenterade på utkast till internationella artiklar via Zoom. Ekonomhistorikern Erik Bengtsson deltog via Zoom för att berätta om sina erfarenheter av internationell publicering.

PM-internatet ägde rum 27–29 januari 2022 i hybridform på Stiftsgården akersberg i Hoor där 18 nyantagna doktorander presenterade sina avhandlings-PM. Doktorander från tidigare generationer kommenterade på texterna i par vid allmänna seminarier. Därefter fortsatte diskussioner i smågrupper. På programmet fanns även ett informationsmöte om teorikursen via Zoom lett av Martin Dackling och Helena Bergman. Därutöver hölls doktorandmote och handledarmote. Sammantaget deltog 67 personer under hela eller delar av internatet.

Temadagar, workshops och skrivretratter

Inga temadagar arrangerades under läsåret. Inga doktorander arrangerade heller **workshops**.

Forskarskolan höll en **textverkstad** med Magnus Linton på Lux Lund den 15 oktober 2021. Textverkstaden var utformad som en *halvdagsworkshop* med titeln ”Konkreta exempel”. Utifrån doktorandernas egna och andras texter analyserades och praktiserades exemplets funktioner och proportioner i facktext.

7 doktorander deltog. Från ledningsgruppen var Cecilia Riving närvarande.

Forskarskolan arrangerade två **skrivretratter under läsåret** för doktorander som ingår i samarbetet. Under ett antal dagar med övernattningar erbjuds koncentrerad skrivtid i en avskild, lugn och vacker miljö. Huvudsyftet var att doktoranderna skulle få tid att arbeta med sina egna texter och ges möjlighet till gemensamma samtal kring skrivandet. Den 25–27 augusti 2021

arrangerades en reträtt på Drakamöllans gårdshotell. Cecilia Trenter, historiker vid Malmö universitet med erfarenhet av att undervisa om akademiskt skrivande, fanns med som stöd under reträtten. 10 doktorander deltog. Från ledningsgruppen fanns Cecilia Riving på plats. Den 27 juni till 1 juli arrangerades en reträtt på Stiftsgården Åkersberg i Höör. Här deltog 5 doktorander.

Jubileumsåret 2021–22

Verksamhetsåret 2021–22 präglades av att forskarskolan firade 20 år. En blogg upprättades där doktorander, lärare och andra som deltagit i samarbetet bloggade om sina minnen och erfarenheter av forskarskolan. Forskarskolan har publicerat ett eller två inlägg per vecka under terminstid. Bloggen trycktes sedan i en kombinerad vän- och jubileumsbok med anledning av att forskarskolans mångåriga ledare Hanne Sanders avtackades.

Den 17 november hölls en jubileumsmiddag på Grand Hotel i Lund för alla som haft någon form av lednings- eller samarbetsfunktion inom forskarskolan.

I samband med jubileumsfirandet hölls fem internationella gästföreläsningar via Zoom i samarrangemang med samarbetslärosätena, samarbetsämnen samt forskarskolans internationella partners Bielefeld Universität och University of York via zoom. Mellan 20–80 personer har deltagit vid varje föreläsning. Under höstterminen 2021 fanns följande föreläsningar på programmet:

Tid: 21 september, kl. 10.00–12:00

Föreläsare: Glenda Sluga (Professor of International History and Capitalism, European University Institute)

Titel: *Women in the History of International Thinking*

Moderator: Norbert Götz (Södertörns högskola)

Tid: 28 oktober, kl. 15.15–17.00

Föreläsare: Carl Wennerlind (Professor of History, Barnard College, Columbia University)

Titel: *The History of Scarcity: Economy and Nature in the Age of Capitalism.*

Moderator: Svante Norrhem

Tid: 27 januari 2022, kl. 16.00–18.00

Föreläsare: Tara Zahra (Homer J. Livingston Professor of History, University of Chicago)

Titel: *Anti-globalism and deglobalization in interwar Europe*

Moderator: Lena Halldenius

Tid 15 februari, kl. 15.15–17.00

Föreläsare: Silke Schwandt (Professorin für Digital History und Geschichte des Mittelalters, Universität Bielefeld)

Titel: *Digital History in a Medieval Context*

Moderator: Wojtek Jezierski (Göteborgs universitet)

Den 14 december skulle David Clayton (Department of History, University of York) hålla en föreläsning med titeln *How to Mitigate an Environmental Crisis: Water Shortages in Hong Kong, 1963–64* men den ställdes in.

Jubileumssymposium

Den 29 april hölls ett jubileumssymposium på LUX med efterföljande jubileumsfest för doktorander på Grand Hotel i Lund. Symposiet bestod av följande föreläsningar:

Magnus Linnarsson (Historiska institutionen, Stockholms universitet)
Olika vägar till välfärdsstaden: det allmänna bästa i Norden ca 1870–1920

Johannes Ljungberg (Centre for Privacy Studies, Köpenhamns universitet)
Skydd för privatlivet innan rättigheten formulerades: resultat och reflektioner från ett kollaborativt forskningsprogram

Irene Selsvold (Institutionen för historiska studier, Göteborgs universitet)
Return of the Living Dead: Lepra, zombies og gravskikk i senantikken

Helena Tolvhed (Historiska institutionen, Stockholms universitet)
Högerns kvinnor och den andra vågens feminism: ett bidrag till den politiska mobiliseringens genealogi

John Hennessey (Institutionen för kulturvetenskaper, Lunds universitet)
The Ainu in Euro-American Race Biology, 1868–1941

Katarzyna Herd (Institutionen för kulturvetenskaper, Lunds universitet)
Etnolog efter forskarskolan: dålig stämning i (akademiskt) arbetsliv

Nätverksarbete och internationalisering

Forskarsholan arrangerar flera nätverksskapande aktiviteter nationellt och internationellt:

Skribordsbyten

Forskarsholans skribordsutbyte innebär att de deltagande doktoranderna får möjlighet att vistas två veckor på en historisk institution vid ett annat lärosäte och på så vis bredda sig utanför forskarskolesamarbetet. Utbytet bygger på att doktorander byter skribord med varandra, vilket innebär att de under vistelsen använder en annan doktorands skribord och på så sätt kommer in i doktorandmiljön på institutionen. För närvarande ingår följande svenska lärosäten:

- Lunds universitet
- Göteborgs universitet
- Linnéuniversitetet
- Malmö universitet
- Södertörns högskola
- Uppsala universitet
- Stockholms universitet
- Örebro universitet
- Umeå universitet
- Linköpings universitet
- Karlstad universitet
- Sveriges lantbruksuniversitet, SLU

Nordiska lärosäten som ingår är:

- Köpenhamns universitet
- Oslo universitet
- Åbo akademi
- Islands universitet, Reykjavik

Internationella lärosäten är:

- Universität Bielefeld
- University of York

Forskarskolans ***nationella och nordiska skrivbordsbyte ägde rum under VT 2022***. 3 doktorander från Malmö universitet och 1 från Göteborgs universitet deltog. 3 doktorander utanför samarbetet gästade Lunds universitet och 1 doktorand gästade Södertörns högskola. 6 doktorander utanför samarbetet gjorde skrivbordsbyte med lärosäten som inte ingår bland forskarskolans 4 närmaste samarbetspartners (Malmö universitet, Linnéuniversitet, Göteborgs universitet samt Södertörns högskola).

Doktorandkonferens

I samarbetsavtalet mellan forskarskolan och University of York och Universität Bielefeld ingår att en av de tre miljöerna arrangerar en doktorandkonferens en gång om året. Detta verksamhetsår arrangerade York konferensen via Zoom den 7 juni. Syftet med konferensen var att skapa möten mellan doktoranderna samt att ge dem en vana i att presentera sina avhandlingsprojekt muntligt och kortfattat i ett internationellt sammanhang. I konferensen deltog 2 doktorander från forskarskolan (1 från Lunds universitet och 1 från Göteborgs universitet), 7 från University of York och 4 från Universität Bielefeld.

Mobilitetsstipendium

Forskarskolans mobilitetsstipendier har syftet att ge stipendiaterna en möjlighet att för en tid omfattande minst en månad vistas vid ett utrikes lärosäte vilket har en forskningsmiljö som kan främja doktorandernas pågående avhandlingsarbete. Hösten 2021 utlystes tre mobilitetsstipendier för att användas under 2022 men inga ansökningar inkom. Därför gjordes en extra utlysning våren 2022 och då inkom en ansökan som tilldelades medel:

- Markus Hansen (LU) Wirtschaftsuniversität I Wien.

Språkgranskning

Forskarskolan bekostar språkgranskning av alla deltagande doktoranders texter i samband med de internationella internaten. Forskarskolan erbjuder därutöver möjlighet till ytterligare språkgranskning av artiklar i syfte att publicera dessa internationellt. Forskarskolan ger även doktorander finansierade av forskarskolan bidrag till språkgranskning av doktorsavhandling som skrivs på annat språk än modersmålet. Under verksamhetsåret 2021/22 beviljades 3 stöd för språkgranskning i samband med och efter höstinternatet 2021.

Disputationer

Under verksamhetsåret har 2 forskarskolefinansierade doktorander disputerat. Detta betyder att forskarskolan hittills har haft 63 disputationer.

Fredrika Larsson (Lunds universitet, historia), 3 december 2021. Titel: *Conflict in Colours – a comparative study of republican and loyalist murals in Belfast*. Fakultetsopponent var Dr Sara Dybris McQuaid, Aarhus universitet.

Jagger Andersen Kirkby (Lunds universitet, historia) 11 mars 2022. Titel: *Sentiments of Segregation. The Emotional Politics of Apartheid in South Africa, c. 1948–1990*. Fakultetsopponent var Wayne Dooling, lecturer in the History of Southern Africa, Department of History, School of Oriental and African Studies, University of London.

Därutöver har följande fakultetsfinansierade doktorander som varit aktiva inom forskarskolan disputerat:

Patrik Höglund, (Södertörns Högskola, historia) 1 oktober 2021. Titel: *Rang, roller och status på örlogsfartyg under 1600-talet*. Fakultetsopponent var docent Magnus Linnarsson, Stockholms universitet.

Hampus Olsson, (Lunds universitet, antikens kultur och samhällsliv) 22 oktober 2021. Titel: *Cultural and socio-political development in south Etruria*.

The Biedano region in the 5th to 1st centuries BC. Fakultetsopponent var Dr Marjatta Nielsen

Bruno Hammell, (Lunds universitet, idé- och lärdomshistoria), 3 december 2021. Titel: *Two Quests for Unity: John Dewey, R. G. Collingwood, and the Persistence of Idealism.* Fakultetsopponent var professor Anders Burman, Södertörns högskola.

Ylva Haidenthaller, (Lunds universitet, konstvetenskap), 10 december 2021. Titel: *The Medal in Early Modern Sweden: Significances and Practices.* Fakultetsopponent var Professor Alexandra Lipinska, Ludwig-Maximilians-Universität München.

Per Gunnemyr, (Malmö Universitet, historia), 17 december 2021. Titel: *Den fjärde kvadrantens dilemma. Kunskapsbedömning i en föränderlig historiekultur.* Fakultetsopponent var professor Arja Virta, Åbo Akademi.

Jenny Gustafsson, (Södertörns Högskola, idéhistoria), 20 maj 2022. Titel: *Drömmen om en gränslös fred. Världsmedborgarrörelsens reaktopi, 1949–1968".* Fakultetsopponent var docent Anton Jansson, Göteborgs universitet.

Ellen Suneson, (Lunds universitet, konstvetenskap), 27 maj 2022. Titel: *Portraying Unease1: The Art and Politics of Uncomfortable Attachments.* Fakultetsopponent var professor Mathias Danbolt, Københavns universitet

John Berg, (Malmö universitet, historia och historiedidaktik), 3 juni 2022. Titel: *Den utställda idrotten: idrott som kulturarv på idrottsmuséer i Sverige.* Fakultetsopponent var docent Daniel Alsarve, Örebro universitet.

Kommunikation

Ledningsgruppen har kontinuerligt kommunicerat genom nyhetsbrev, e-post, en Facebook-grupp samt Twitter. Cecilia Riving och Ariadne Fioretos har arbetat med att utveckla hemsidan.

Ledningsgruppen sammanställer även en lista över doktorandernas aktivitet inom forskarskolan under varje läsår som sedan skickas till respektive lärosäte. Vi har även haft dialog med lärosätena om doktorander i slutfasen.

Förmedling av erfarenheter

Det finns ett **nätverk för forskarskolor vid Lunds universitet** som träffas cirka två gånger per termin för att utbyta erfarenheter och hitta möjligheter för samarbeten. Maria Småberg håller i kontakten med nätverket, som till största delen består av representanter från forskarskolor från de medicinska och naturvetenskapliga fakulteterna samt Lunds Tekniska Högskola. Trots stora skillnader i ämnen, upplägg och finansiering finns det också en del

gemensamma frågor att diskutera och lärdomar som vi kan dra av varandras verksamheter. Nätverkets koordinator är Ylva van Meeningen.

Aktiviteter och satsningar som svar på Covid-19-pandemin

Covid-19-krisen innebar en tid av omställningar, anpassningar och, för många, arbete hemifrån. Det mesta av forskarskolans verksamheter bedrevs då via Zoom men under verksamhetsåret 21/22 har forskarskolan successivt kunnat återgå till en mer normal verksamhet. En del extra satsningar gjordes för att underlätta för doktoranderna under pandemin och en del av dessa satsningar har bibehållits vårterminen 2022.

Doktorander har kunnat ansöka om medel för **digitalisering av källmaterial**. Doktorander som på grund av coronakrisen inte kom åt sitt källmaterial och skulle ha nytta av att få materialet digitaliserat har kunnat ansöka om upp till 5000 kronor hos FS. Källmaterialet skulle vara centralt för avhandlingsarbetet och doktoranden skulle ha behov av materialet i närtid. Under läsåret ansökte ingen doktorand om digitaliseringsmedel.

En annan satsning har varit **utlysning av medel till resor**, vilka kunde användas för forskningsarbete såsom arkivarbete och fältstudier samt konferenser. 21 doktorander har beviljats medel. Totalt har 264 135 kronor delats ut under verksamhetsåret.